

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: H. G.**, zastoupen JUDr. Tomášem Fuchsem, advokátem, se sídlem Panská 2/4, Brno, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 947/2003 - 48 ze dne 18. 1. 2005,

takto:

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 947/2003 - 48 ze dne 18. 1. 2005 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.
- II.** Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Tomáši Fuchsovi, **se určuje** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1279 Kč, odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 947/2003 - 48 ze dne 18. 1. 2005, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 3329/VL - 10 - ZA04 - 2002 ze dne 19. 11. 2003, jímž bylo rozhodnuto, že se stěžovateli neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud se v napadeném rozsudku nevypořádal s námitkou, podle níž podklady, z nichž žalovaný dovodil, že situaci v oblasti

poskytování zdravotní péče v zemi stěžovatelova původu je dobrá, nekorespondují s jinými podklady, které k důkazu stěžovatel v žalobě navrhl. Šlo o zprávu ACCORD ze dne 28. 11. 2002. Stěžovatel si je vědom, že na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok, avšak i při svém volném správním uvážení ohledně udělení tzv. humanitárního azylu musí žalovaný vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Tak tomu v daném případě nebylo, neboť podklady, z nichž vycházel žalovaný, obsahují odlišné informace od těch, které vyplývají z podkladů stěžovatelem v řízení před krajským soudem předložených, jimiž se však krajský soud nezabýval. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci témuž soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel rovněž požaduje přiznání odkladného účinku jím podané kasační stížnosti.

Žalovaný poukazuje na skutečnost, že stěžovatel měl možnost se s podklady rozhodnutí, které žalovaný vydal, seznámit, což neučinil, kromě toho na udělení azylu z humanitárních důvodů není právní nárok. O udělení azylu z humanitárních důvodů rozhoduje žalovaný v rámci volného správního uvážení. Žalovaný tedy navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud mimo jiné zjistil, že žalovaný ve svém rozhodnutí o neudělení azylu k otázce tzv. humanitárního azylu uvedl, že situace v poskytování zdravotní péče v zemi stěžovatelova původu je dobrá. V Arménii je dostatek zdravotnických zařízení, specializovaných lékařů i léků. Bezplatná zdravotní péče je vyhrazena pro nemocné ve skupině invalidnosti, oběti zemětřesení, účastníky války v Karabachu a pro některé sociálně nebezpečné skupiny obyvatelstva. Pro nemajetné vrstvy jsou základní lékařské služby bezplatné na základě potvrzení z Ministerstva zdravotnictví. Žalovaný tedy shrnul, že „... po pečlivém posouzení stěžovatelovy osobní situace, zejména zdravotního stavu a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti ... humanitární azyl ... neuděluje“. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že rozhodnutí o neudělení azylu napadl stěžovatel žalobou, v níž uplatnil kromě formálních námitek porušení některých procesních ustanovení správního řádu a § 12 zákona o azylu, jimiž se nijak neodchýlil od zákonné dikce jednotlivých ustanovení správního řádu a zákona o azylu, též námitku směřující do skutkových zjištění žalovaného; stěžovatel tu zpochybňoval závěr žalovaného, podle něhož je situace v poskytování zdravotní péče v zemi stěžovatelova původu dobrá, a k provedení navrhl důkaz zprávy ACCORD ze dne 28. 11. 2002, podle níž naopak 70 % populace faktický přístup ke zdravotní péči nemá, neboť tato péče je velmi drahá. Stěžovatel poukázal na skutečnost, jež měla z uvedené zprávy vyplynout, že náklady na jednoduchý chirurgický zákrok činí 100 USD, zatímco průměrná mzda činí 20 - 60 USD, navíc léky jsou natolik drahé, že „... lidé jsou nuceni na ně vydělávat i půl roku ...“. Krajský soud žalobu zamítl, přitom dospěl k závěru, že jedinou konkrétní námitkou stěžovatele ve vztahu k neudělení azylu z humanitárního důvodu byl poukaz na to, že žalovaný jako zdroj pro situaci ohledně poskytování zdravotní péče v Arménii použil pouze Zprávu Ministerstva zahraničních věcí České republiky, a k té krajský soud uvedl, že na udělení azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok, žalovaný má možnost posuzovat na základě správního uvážení případ od případu, přitom z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného vyplývá, že žalovaný v rámci zkoumání podmínek pro udělení azylu z humanitárního důvodu posoudil osobní situaci stěžovatele, shromáždil lékařské zprávy a vyžádal si zprávu o úrovni zdravotní péče v Arménii. Krajský soud pak dodal, že námitky, podle nichž žalovaný při svém rozhodování zejména nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, jsou obecné a nekonkrétní. Rozsudek krajského soudu byl stěžovateli doručen dne 24. 2. 2005,

ten jej napadl kasační stížností dne 7. 3. 2005, tedy včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“).

Kasační stížnost byla podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost přitom Nejvyšší správní soud shledal přípustnou. Namítá-li stěžovatel, že krajský soud se nevypořádal řádně s jeho žalobou, když se k nejzásadnější námitce vyjádřil nedostatečně, pak jde o námitku, která již s ohledem na základní principy, na nichž je správní soudnictví postaveno, musí být uplatnitelná v řízení o kasační stížnosti, a Nejvyšší správní soud ji pro tento případ subsumuje pod námitku jiných vad řízení před krajským soudem podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jak ostatně formálně učinil i sám stěžovatel.

V rozsahu kasační stížnosti a z uplatněného kasačního důvodu tedy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Pokud jde o podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu a postup žalovaného při rozhodování podle § 14 zákona o azylu, tu lze souhlasit se závěrem krajského soudu i žalovaného, že na udělení tohoto azylu nevzniklo stěžovateli subjektivní právo. Humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu totiž může být správním orgánem (tedy žalovaným) udělen pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Na udělení humanitárního azylu není právní nárok a posouzení důvodů v každém konkrétním případě je otázkou správního uvážení žalovaného. Rozhodnutí správního orgánu, které je založeno na zákonem stanoveném správním uvážení, tedy podléhá soudnímu přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického uvažování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Úsudek správního orgánu pak musí najít řádný odraz v odůvodnění rozhodnutí, aby bylo zřejmé, z jakých podkladů bylo vycházeno, jak tyto podklady byly vyhodnoceny a k jakému závěru správní orgán dospěl. Krajský soud byl tedy na základě žalobního bodu směřujícího do neudělení azylu z humanitárních důvodů limitován na zjištění, zda postup správního orgánu byl postupem zákonným a žádným způsobem nepřekračujícím meze volné úvahy správního orgánu, která je v § 14 zákona o azylu žalovanému umožněna. Aby však mohl krajský soud náležitě posoudit zákonnost postupu žalovaného při realizaci jeho správního uvážení, musel se nutně zabývat podklady jeho rozhodnutí; musel tedy zjistit, zda skutková zjištění, o které žalovaný svoji úvahu o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu opřel, mají oporu v podkladech rozhodnutí. Žalovaný při rozhodování podle § 14 zákona o azylu zvažoval i zdravotní důvody stěžovatele a situaci v oblasti zdravotní péče v zemi stěžovatelova původu, dospěl přitom k závěru, že nejsou důvody pro udělení azylu mimo jiné z toho důvodu, že situace v této oblasti je dobrá. Pokud stěžovatel právě tuto skutečnost, jež byla zásadní premisou úsudku žalovaného o neudělení azylu, v žalobě zpochybnil a navrhl k provedení důkaz, z něhož vyplývá dle jeho názoru opak, tj. skutečnost, že situace v oblasti poskytování zdravotní péče naopak dobrá není, neboť faktický přístup většiny občanů ke zdravotnické péči je znemožněn vysokými náklady, musel krajský soud i při omezeném přezkumu neudělení azylu z humanitárních důvodů na toto tvrzení reagovat. Měl přitom několik možností: buď mohl tuto námitku označit za nepřípustnou, nebo ji mohl označit sice za přípustnou, nikoli však důvodnou, anebo ji mohl označit za důvodnou. Ve všech právě uvedených případech se však musel tvrzením stěžovatele, jež bylo k závěrům žalovaného obsaženým v jeho rozhodnutí ve zřetelně kontradiktorním vztahu, srozumitelně vyjádřit. To krajský soud neučinil, neboť se vyslovil zjednodušeně řečeno toliko v tom směru, že na udělení tzv. humanitárního azylu není právní nárok, a pokud si žalovaný opatřil podklady pro svoji úvahu, jež sama přezkoumatelnou není, pak není žaloba důvodná.

Pokud by měl Nejvyšší správní soud potvrdit coby věcně i procesně správný závěr krajského soudu, podle něhož na udělení tzv. humanitárního azylu není právní nárok, a tedy stěžovatelova žaloba není důvodná, protože podklady si žalovaný opatřil, aniž by se krajský soud k řádně uplatněnému žalobnímu bodu těmito podklady zabýval, aproboval by tak přístup krajského soudu, podle něhož by závěr o neudělení tzv. humanitárního azylu fakticky nebyl přezkoumatelným vůbec. Taková kompetenční výluka však ze žádného právního předpisu podávána není a podpora přístupu krajského soudu v tomto případě by byla podporou unfair procesu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, jako tomu bylo právě v tomto případě, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou právní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přitom přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem a mají oporu ve správním spisu. Byť je tedy soudní přezkum neudělení tzv. humanitárního azylu omezen, jak správně uvedl krajský soud, toto omezení nevylučuje přezkum zaměřený na posouzení otázky, zda žalovaný učinil svoji úvahu na základě spolehlivě zjištěného stavu věci. Takový přezkum však krajský soud ani neprovedl, ani jeho neprovedení nezdůvodnil.

Ze shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud ve svém novém rozhodnutí.

Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 947/2003 - 68 ze dne 31. 3. 2005 ustanoven zástupcem advokát JUDr. Tomáš Fuchs. Nejvyšší správní soud mu podle § 35 odst. 7 s. ř. s. přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, společně s jedním režijním paušálem podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky, to vše navýšené o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, neboť ustanovený zástupce prokázal, že je jejím plátcem. Za nahlédnutí do spisu nebyla odměna přiznána, neboť nahlédnutí do spisu, jež se uskutečnilo dne 22. 4. 2005, se v provedení žádného dalšího úkonu stěžovatele, resp. jeho právního zástupce, neprojevovalo, přitom za situace, kdy studium spisu nelze považovat za úkon, za který by byla ustanoveným zástupcům v řízení o kasačních stížnostech obecně přiznávána odměna, neshledal Nejvyšší správní soud ani jiných okolností, které by přiznání odměny odůvodňovaly. Podání stěžovatele učiněné dne 9. 11. 2005 pak neobsahovalo jiné skutečnosti, než které byly součástí stěžovatelovy argumentace obsažené v samotné kasační stížnosti, kromě toho k poukazu na stěžovatelův zdravotní stav, který též obsahovalo, nemohl Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet, a proto odměnu nepřiznal ani za tento úkon. K výplatě odměny ustanovenému zástupci soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu